

ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА ГЛОБАЛЬНОЇ ТЛС: ОЦІНКА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВИБРАНИХ ІНДЕКСІВ

К.В. Романчук, д-р екон. наук, доцент

А.О. Котвіцька

Житомирський державний технологічний університет

Ефективна транспортно-логістична інфраструктура є одним з чинників розвитку конкурентоспроможності країн світу. Інтеграція України в європейський простір є чи не найголовнішим завданням для країни. Євроорієнтований курс України закріплено в Законі України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України» [1] та в Угоді про асоціацію [4]. Серед багатьох питань, які розглядаються в Угоді про асоціацію [4], розглядаються і питання розвитку транспортної інфраструктури України. Співробітництво між Україною та ЄС має сприяти реструктуризації та модернізації транспортно-логістичного сектору.

Для багатьох підприємств, задіяних в міжнародній торгівлі, показники якості транспортно-логістичної інфраструктури, є дуже важливими. На сьогоднішній день, існує декілька міжнародних індексів, які демонструють стан транспортного сектору різних країн світу, зокрема: Індекс логістичної результативності (LPI – Logistics Performance Index) [5] та Індекс залученості країн світу в міжнародну торгівлю (ETI – Enabling Trade Index) [2].

Індекс логістичної результативності LPI (Logistics Performance Index) розраховується на основі опитувань міжнародних, національних або регіональних логістичних та складських операторів, транспортно-експедиторських компаній [5].

За індексом логістичної результативності (Logistics Performance Index) [3] Україна посіла 80 місце серед 160 країн світу, в 2016 р., знизивши позицію на 19 пунктів у порівнянні з 2014 р. (61 місце). Одним із вагомих чинників, що знижують рейтинг країни з точки зору ефективності логістики, є наявність на її території збройних конфліктів або військових дій. Але навіть будучи в стані війни Україна в 2016 р. показала кращий результат у порівнянні з 2010 роком, коли Україна опустилася на 102 місце. Для порівняння, Польща посіла 33 місце в 2016 р., 31 місце – 2014 р. та 30 місце – 2010 р. (рис. 1). Перше місце в цьому рейтингу втретє поспіль зайняла Німеччина.

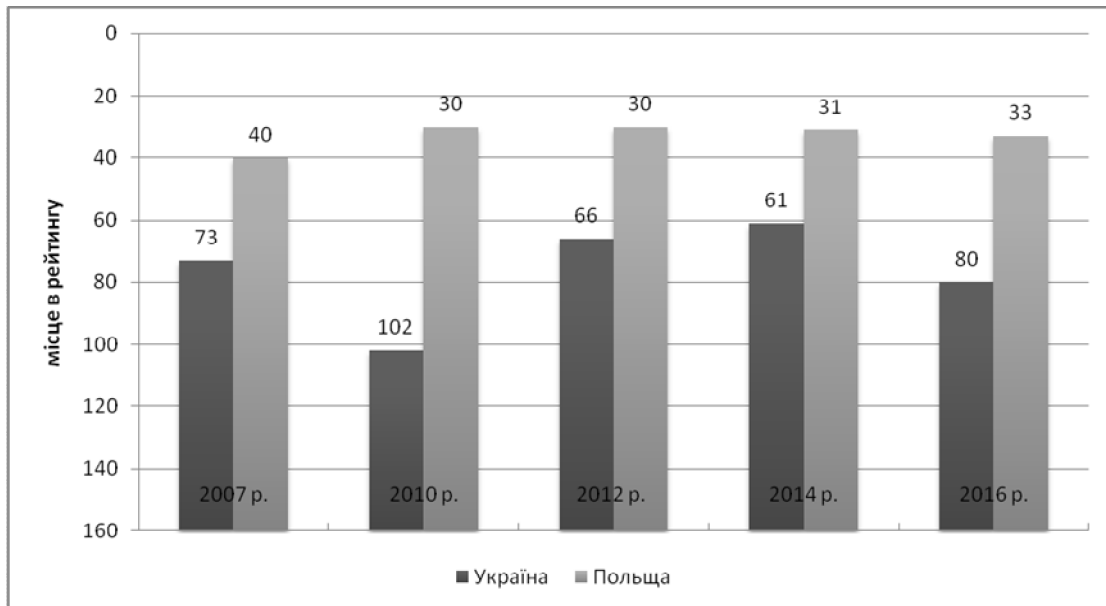

Рис. 1. Місце України та Польщі за Індексом логістичної результативності: побудовано на основі даних Індексу логістичної результативності [3]

До основних критеріїв оцінки ефективності логістики відносять:

- оцінка митного оформлення – складність, швидкість та простота митного та прикордонного оформлення;
- оцінка транспортної інфраструктури;

- міжнародні перевезення – складність організації міжнародних перевезень за конкурентними цінами;
- компетентність логістичних послуг – якість і компетентність логістичних послуг, що надаються операторами;
- відстеження проходження вантажів;
- своєчасність поставок вантажів.

Рейтингування, проведене Світовим банком, дозволяє відстежувати динаміку розвитку логістики за різними параметрами – від країн і регіонів до тієї чи іншої послуги. Порівняння показників різних років створюють цілісну картину і допомагають визначати вектори розвитку глобальної економіки [5].

За даними LPI, видно, що якість українського логістичного сектору, значно відстає від польського, за всіма показниками (рис. 2). Спостерігається, що найкращі показники Україна мала у 2014 році, найгірші у 2010 році. Порівняно з 2014 роком, у 2016 р. показники різко погіршилися. Найгірший показник у 2016 р. Україна отримала за оцінкою митної інфраструктури (116 місце), найкращий – за оцінкою своєчасності поставок (54). Що ж стосується Польщі, то в 2016 році спостерігається незначне погіршення показників, відносно 2014 року. Найсуттєвіший розрив між показниками України та Польщі, відбувся у 2010 році, за оцінкою своєчасності поставок, коли Україна посіла 114 місце, а Польща – 2 місце.

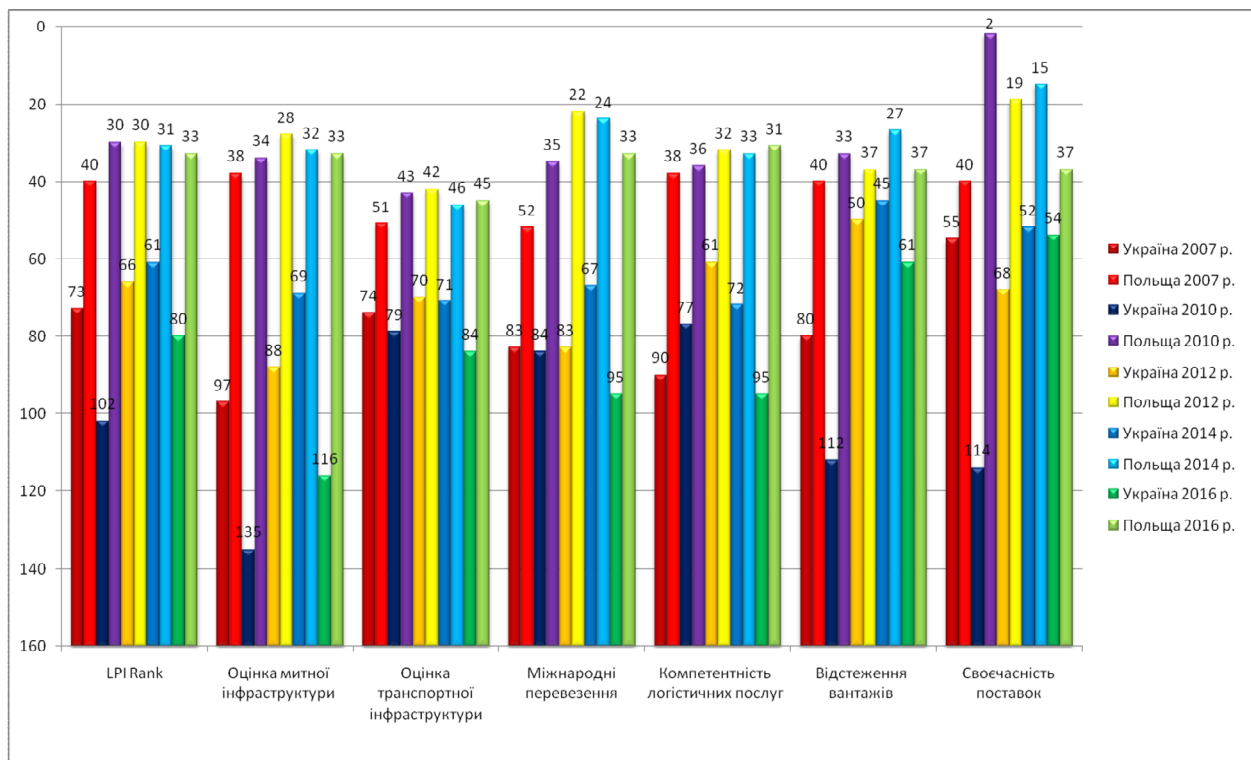

Рис. 2. Положення в світі України та Польщі в розрізі оцінки окремих критеріїв ефективності логістики: побудовано за даними Індексу логістичної результативності [3]

Наступним індексом, який дозволяє порівняти країни, у тому числі і Польщу та Україну, за якістю інфраструктури є Індекс залученості країн світу в міжнародну торгівлю (Enabling Trade Index) [2].

Індекс опублікований Всесвітнім економічним форумом та Глобальним альянсом зі сприяння торгівлі. Він оцінює 136 країн на основі їх спроможності сприяти потоку товарів через кордони до місця призначення.

За даним індексом (рис. 3, рис. 4) показники України нижчі від показників Польщі, ця різниця коливається в межах 10-30 пунктів, але є і виключення. Наприклад, за показником якості доріг Україна посіла 132 місце, а Польща – 70 місце, це на 62 пункти нижче. За показником якості залізничної інфраструктури Польща зайняла 49 місце, тоді як Україна – 34 місце, тим самим випередила її.

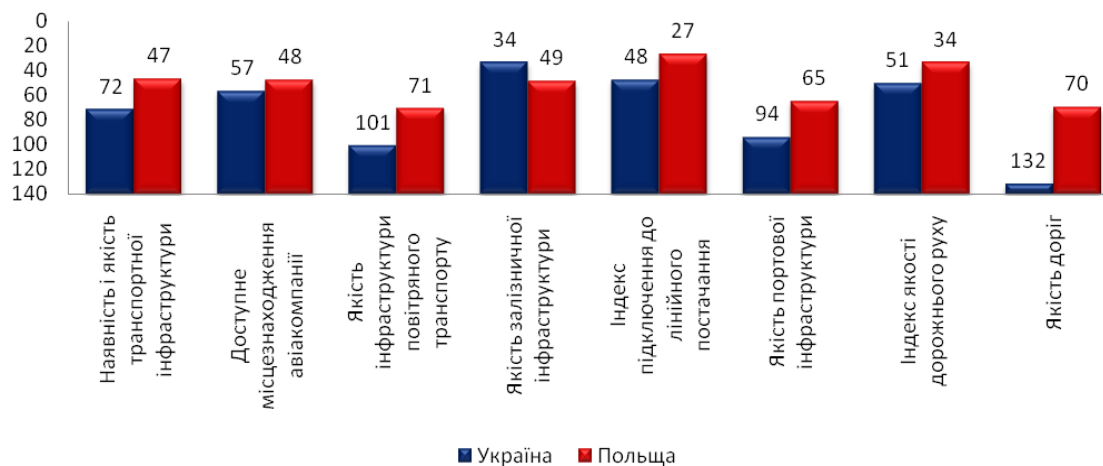

Рис. 3. Положення України та Польщі 2016 р. (за місцем): побудовано на основі Індексу залученості країн світу в міжнародну торгівлю [2]

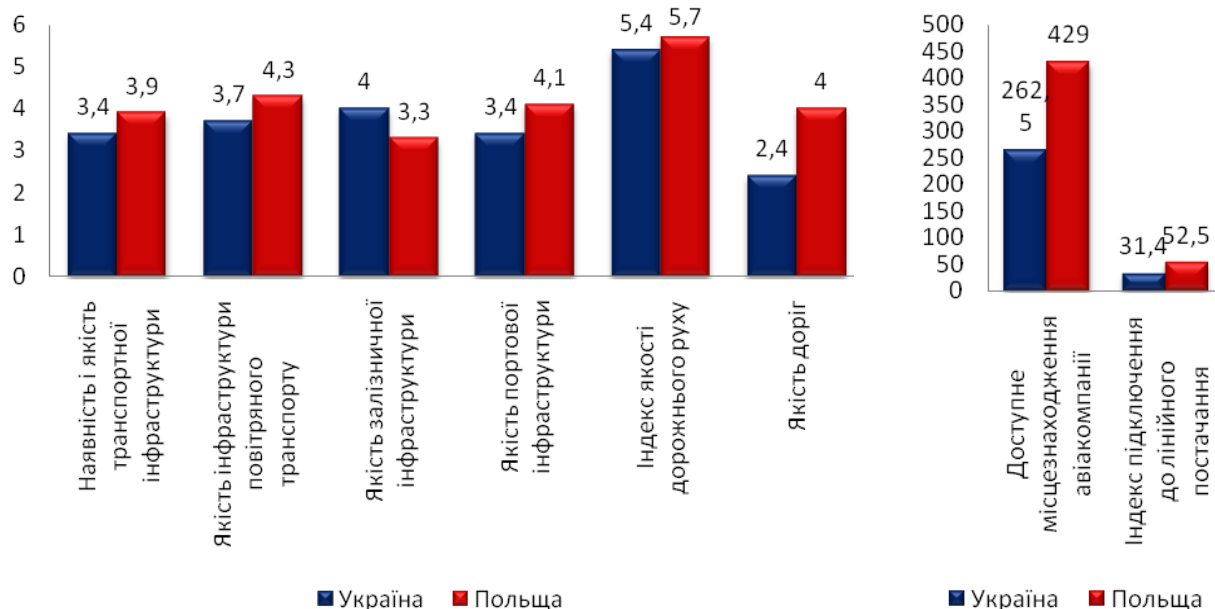

Рис. 4. Положення України та Польщі 2016 р. (за балами): побудовано на основі Індексу залученості країн світу в міжнародну торгівлю [2]

Транспортна система потерпає від низького використання виробничих потужностей, високих витрат та інфраструктури низької якості. Незважаючи на проблеми в даному секторі, в Україні є можливість модернізувати його і тим самим отримати суттєву економічну вигоду для країни. Необхідні інтенсивні заходи для покращення та реформування транспортно-логістичних послуг в Україні. Потрібно збільшувати участь приватного сектору, створити сприятливі умови для розвитку підприємництва, здійснити реальну децентралізацію влади та підвищити ефективність використання фінансових ресурсів.

Перелік посилань:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07. 2010 р. № 2411-VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Індекс залученості країн світу в міжнародну торгівлю – The Global Enabling Trade Report 2016 (Enabling Trade Index) URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/>
3. Індекс логістичної результативності (Logistics Performance Index) URL: <https://lpi.worldbank.org/>
4. Про асоціацію між Україною, У. (2014). з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: укладено 21 березня 2014 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
5. Про Індекс логістичної результативності (Logistics Performance Index) URL: <http://logist.fm/publications/80-e-mesto-ukrainy-v-reytinge-lpi>